

Sygn. akt VI U 3144/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2016 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 11 września 2015 r., znak:(...)

w sprawie: M. S.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość świadczenia

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do przeliczenia podstawy wymiaru renty ubezpieczonego M. S. poprzez przyjęcie okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) od 5 listopada 1984 r. do 10 stycznia 1985 r. jako pracownika i od 11 stycznia 1985 r. do 21 maja 1987 r. jako członka spółdzielni z następującymi wynagrodzeniami:

- za rok 1984 r. 39.082 (trzydzieści dziewięć tysięcy osiemdziesiąt dwa)zł,
- za rok 1985 r. 274.978 (dwieście siedemdziesiąt cztery tysiące dziewięćset siedemdziesiąt osiem) zł,
- za rok 1986 r. 246.840 (dwieście czterdzieści sześć tysięcy osiemset czterdzieści) zł,
- za rok 1987 r. 86.520 (osiemdziesiąt sześć tysięcy pięćset dwadzieścia) zł,

2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. rozpoznając wniosek ubezpieczonego M. S. odmówił przeliczenia wysokości renty ubezpieczonego bowiem nie zaliczono do stażu pracy okresu pracy ubezpieczonego w (...) Spółdzielni (...) w P. w okresie od 5.11.1984 r. do 21.05.1987 r.

Od decyzji odwołanie wniósł ubezpieczony, wnosząc o ponowne przeliczenie wysokości renty przy uwzględnieniu do jego stażu ubezpieczeniowego okresu pracy na rzecz (...) Spółdzielni (...) w P.. Na okoliczność wykonywania i charakteru pracy w spornych okresach ubezpieczony wniósł o przeprowadzenie dowodu z kart wynagrodzeń za sporny okres oraz zeznań świadka T. K..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz wskazał, że okres pracy w (...) P. nie został zaliczony z powodu braku wykazu dniówek obrachunkowych.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

M. S. zatrudnił się w (...) Spółdzielni (...) w P. jako pracownik budowlany 5.11.1984 r. i pracował początkowo na podstawie umowy o pracę do 10.01.1985 r. Od dnia 11.01.1985 r. ubezpieczony został przyjęty w poczet członków i był członkiem tej Spółdzielni do 21.05.1987 r. Zarówno jako pracownik jak i członek (...) ubezpieczony wykonywał te same obowiązki czyli prace budowlane w brygadzie remontowej. Ubezpieczony przepracował sporny okres od 5.11.1984 r. do 21.05.1987 r. nie korzystając ze zwolnień lekarskich i przepracował co najmniej 240 dni w roku obrachunkowym. Pracował codziennie co najmniej 8 godzin i pracował w każdą sobotę.

Ubezpieczony otrzymywał w spornym okresie wynagrodzenie obliczone za pomocą dniówek obrachunkowych. Przełożony ubezpieczonego notował wykonane przez pracowników prace i pracownicy biura obliczali wysokość wynagrodzenia pracowników przeliczając stawki akordu na dniówki obrachunkowe. W Spółdzielni była zatrudniona księgowa K.. Oprócz księgowej zatrudniony był zastępca księgowego E. Ś. i ona dokonywała wpisów w kartach wynagrodzenia pracowników w tym ubezpieczonego. Osobno ewidencjonowano wysokość dniówek obrachunkowych. Ubezpieczony nie korzystał z działki przy ogrodowej.

dowód: świadectwo pracy w aktach rentowych, odpis deklaracji członkowskiej w aktach rentowych, karty wynagrodzeń dołączone do akt, zeznania świadka T. K., zeznania ubezpieczonego-zapis protokołu rozprawy k. 39

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz aktach rentowych, których wiarygodności strony nie kwestionowały, a prawdziwość informacji w nich zawartych nie budzi wątpliwości Sądu, a także na podstawie zeznań świadka T. K. oraz dowodu z przesłuchania stron z ograniczeniem do zeznań ubezpieczonego. Świadek T. K., który świadczył pracę na rzecz (...) w P. w tych samych, co ubezpieczony, okresach dokładnie opisał po pierwsze charakter pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w okresie jego zatrudnienia w (...) w P.. Fakt ten znajduje również potwierdzenie w świadectwie pracy ubezpieczonego potwierdzającym okres zatrudnienia pracowniczego do dnia 10.01.1985 r. oraz dokumencie –deklaracji członkowskiej na której znajduje się adnotacja o uchwale Walnego Zgromadzenia przyjmującej ubezpieczonego w poczet członków (...) od 11.01.1985 r. oraz zeznaniach świadka, które sąd uznał za wiarygodne i oparł na nich swe rozstrzygnięcie odnośnie okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...). Przymiot wiarygodności Sąd przyznał też zeznaniom ubezpieczonego, który w sposób przekonujący zeznawał w przedmiocie charakteru pracy, jaką wykonywał na rzecz (...).

Na wstępie rozważań tej części podkreślenia wymaga, że przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie było żądanie ubezpieczonego zawarte w odwołaniu o zaliczenie spornego okresu do ogólnego stażu ubezpieczeniowego ubezpieczonego z wynagrodzeniami wskazanymi (na podstawie kart wynagrodzeń w zaświadczeniu o wynagrodzeniu i zatrudnieniu za lata 1984-1987 z dnia 19.07.2015 r.- k.40 akt rentowych).

Sąd wskazuje, jednocześnie, że w postępowaniu sądowym nie występują ograniczenia dowodowe przewidziane w postępowaniu przed organem rentowym, w związku z czym każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane i celowe. (Sąd Apelacyjny Poznaniu z dnia 21 stycznia 2015 r. III AUa 480/14), a możliwość taka wynika, z treści art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiających ustalenie spornych okoliczności, mających wpływ na przyznania

świadczenia, w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W związku z powyższym okoliczność wystarczającej ilości dniówek obrachunkowych w danym roku kalendarzowym (mimo braku ich wykazu) z okresu świadczenia przez ubezpieczonego pracy na rzecz (...) w P. sąd mógł ustalić w oparciu o zeznania świadków i strony, i inne, szczerkowe dokumenty.

Biorąc pod uwagę ustalony powyżej stan faktyczny stwierdzić należy, że odwołanie ubezpieczonego podlegało uwzględnieniu.

Oceny omówionego wyżej stanu faktycznego należało dokonać w kontekście przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS posiłkując się przy interpretacji jej zapisów przepisami Dekretu z dnia 4 marca 1976r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (mającego zastosowanie do okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...))

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy emerytalnej za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

- pracy na obszarze Państwa Polskiego w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i w innych spółdzielniach zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, w zespołowych gospodarstwach rolnych spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku (...) oraz pracy na rzecz tych spółdzielni: objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki lub przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu (ustęp 12)

Warunki podlegania ubezpieczeniu społecznemu przez ubezpieczonego w okresie od 5.11.1984 r. do 21.05.1987 r. odnieść należało więc do dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin.

Dekret został uchylony z dniem 1 stycznia 2003r., jednak obowiązujące na tamten moment przepisy mogą i powinny być stosowane do ustalenia okresów składkowych, bo obowiązywały w czasie, w którym ubezpieczony świadczył pracę na rzecz (...) w P.. Z artykułu 1 Dekretu wynikało, że ubezpieczenie społeczne określone tym aktem obejmowało m.in. członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz innych spółdzielni, zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, którzy wykonują pracę w tych spółdzielniach. Artykuł 2 dekretu podawał definicję określeń praca w spółdzielni – które to pojęcie oznaczało pracę członków spółdzielni wykonywaną na innej podstawie niż stosunek pracy oraz definicję pojęcia ubezpieczony które oznaczało osobę objętą ubezpieczeniem na podstawie art. 1. Z kolei z treści art. 4 dekretu wynikało, że przy ustalaniu okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń:

- 1) za dzień pracy uważa się 8 godzin pracy, a przed dniem 1 lipca 1962 r. dzień, który stanowił podstawę do obliczenia dniówki obrachunkowej; do dni pracy zalicza się również dni urlopu wypoczynkowego oraz dni pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego,
- 2) za miesiąc pracy uważa się 20 dni pracy dla mężczyzny oraz 13 dni pracy dla kobiety(...);
- 3) za rok pracy uważa się rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował w spółdzielni co najmniej 240 dni pracy, kobieta 150 dni pracy (...)

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia z dnia 24 maja 2012 r. w wydanym w sprawie II UK 255/11 wskazuje, iż stosowanie przeliczników dniówek obrachunkowych na okresy ubezpieczenia społecznego uzasadnione było ze względu na różnicę między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. Stosowanie przepisów o ubezpieczeniu społecznym musiało uwzględniać swoisty stosunek prawny, odmienny zarówno od pracowniczego, jak i od spółdzielczego stosunku pracy. Wyznacznikiem

pracy w spółdzielni nie był dzień pracy, ale szczególny miernik nakładu pracy, którym była dniówka obrachunkowa (dniówka inwentarzowa, także złoty obrachunkowy), a czasem stawki wynagrodzenia za poszczególne roboty. Ogólna liczba dniówek uzyskanych w danym roku gospodarczym stanowiła podstawę do obliczenia wynagrodzenia członka za dany rok, płatnego zaliczkowo i wyrównywanego po sporządzeniu i zatwierdzeniu bilansu. W związku z powyższym, zdaniem Sądu Najwyższego, które podziela również Sąd Okręgowy, w stosunku do członków rolniczej spółdzielni produkcyjnej istotne dla zaliczenia roku pracy do okresu zatrudnienia wymaganego do uzyskania emerytury jest przepracowanie w tym roku wymaganej ilości dniówek obrachunkowych, a nie faktyczny okres pozostawania w ubezpieczeniu. Pogląd ten w drodze analogii znajduje zastosowanie również w odniesieniu do kwalifikacji okresu zatrudnienia w rolniczej spółdzielni produkcyjnej jako okresu składkowego przy ustalaniu uprawnień ubezpieczonego.

Z zeznań świadka T. K., jak też ubezpieczonego bezspornie wynika, że w spornym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej po 8 godzin dziennie, świadczył pracę pracownika budowlanego na rzecz (...) w P. a zatem, uznać należało, że okres ten winien być potraktowany przez ZUS jako okres składkowy i zostać uwzględniony przy obliczeniu wysokości renty ubezpieczonego z wysokościami wynagrodzeń za poszczególne lata wynikającym z zapisów w kartach wynagrodzeń w kwotach- za rok 1984 w wysokości 39.082 zł, za rok 1985 w wysokości 274.978 zł, za rok 1986 w wysokości 246.840 zł, za rok 1987 r. w wysokości 86.520 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że cały sporny okres, zakwestionowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych winien zostać uwzględniony przy obliczaniu wysokości renty ubezpieczonego przez organ rentowy i zmienił zaskarżoną decyzję, orzekając jak w punkcie 1 sentencji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

W punkcie 2 wyroku Sąd orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art.118 ust 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na to, że ustalenie charakteru pracy ubezpieczonego oraz rozmiaru świadczenia przez niego pracy w roku obrachunkowym W (...) w P. wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem.

SSO Ewa Milczarek